L'heràldica, el primer símbol

Armand de Fluvià explica que el comtat d'Empúries ha inspirat la majoria d'escuts de la comarca

J. M. Bernils | CASTELLÓ D'EMPÚRIES

L'heràldica és el primer sistema de símbols de la història, un precedent dels actuals logos comercials. Es va crear a finals del segle XII al centre d'Europa amb l'objectiu d'identificar els diferents exèrcits en el camp de batalla i així ha arribat, gairebé inalterable, fins al dia d'avui. El comtat d'Empúries és un dels més antics de la Península en disposar d'escut, ja que els primers que es coneixen daten del 1.200

A partir d'aquestes premisses, Armand de Fluvià, l'heraldista i genealogista més important de Catalunya i assessor de la Generalitat en aquest camp, va ser l'encarregat d'inaugurar, divendres a l'antiga capella del convent de Santa Clara, el divuitè festival Terra de Trobadors amb una conferència sobre l'heràldica del comtat d'Empúries, atesa la seva condició d'especialista en genealogies catalanes i en les dinasties dels comtes dels Països Catalans, durant la qual va donar a conèixer diverses dades algunes d'històriques i altres d'actuals sobre el món dels escuts.

Va començar explicant que "l'heràldica és gentilícia quan els escuts s'hereten; cívica, quan fa referència a pobles i ciutats per identificar-se; corporativa per distingir els gremis, les universitats o altres corporacions; la industrial i l'esportiva". I va afegir que es tracta d'una ciència històrica que "té un llenguatge propi, uns colors determinats i que no barreja mai els colors perquè inicialment els escuts s'havien de distingir de lluny, en ple camp de batalla".

El primer escut que es coneix del comtat d'Empúries data de l'any 1200 i correspon a Hug III. "Es tracta d'un escut molt gastat, del qual no es poden determinar els colors. Ja amb Hug IV es reconeixen les faixes, l'or i el gules, els símbols bàsics de l'heràldica d'aquest comtat que ha passat per set dinasties diferents, fins arribar a l'actual dels Medina", explicà Armand de Fluvià.

SITUACIÓ ACTUAL. L'any 1981 la Generalitat va cridar aquest especialista perquè posés ordre en l'heràldica catalana. "Fins aleshores molts municipis només disposaven de segells, a l'interior dels quals apareixien antics escuts o senyals identificatius dels pobles. El nou govern de Catalunya va adoptar la normativa internacional que assenyalava l'escut caironat per a tots aquests símbols i a partir d'aquell moment vaig a començar a fer els corresponents informes, a mesura que els municipis feien la corresponent sol·licitud. A partir de les dades històriques i de les referències arxivístiques hem anat confegint, durant dècades, els nous escuts", va explicar.

En el cas de l'Alt Empordà, dels 68 municipis, 48 ja el tenen oficialitzat en aquests moments. N'hi ha 18 més que encara es troben en tràmit, molts dels quals perquè han volgut introduir variacions posteriors. Entre ells va esmentar el cas de la ciutat de Figueres que encara no té aprovat oficialment l'escut que fa servir actualment. Com a anècdota, Armand de Fluvià va afirmar que "els ajuntaments d'Agullana i de Mollet de Peralada no han contestat mai, al llarg de més de dues dècades, als requeriments de la Generalitat perquè adaptessin els seus escuts a la normativa vigent".

Va afegir que "alguns municipis, després de tenir l'escut han volgut disposar de bandera i des del departament de Governació els hem assessorat. Hi ha casos exemplars, des del meu punt de vista, com el de Viladamat que va voler una bandera amb només dos colors -blanc i verd-, la qual cosa permet identificar el poble de seguida. Però això no és habitual. Molts municipis volen diversos símbols, l'escut inclòs, i aleshores desvirtuem el seu sentit".

Armand de Fluvià va rebre l'encàrrec, l'any 2000, de confegir l'escut i la bandera de l'Alt Empordà, a partir d'una petició del Consell Comarcal. "Vaig fer una bordura d'or i gules amb les armes dels comtes d'Empúries i la corona de set torres. Tot i que el conjunt de la comarca no havia format part, històricament parlant, del comtat d'Empúries, aquest va donar el nom al conjunt del territori i, per tant, em va semblar lògic que l'escut ho reflectís". L'heraldista va afegir que de la comarca del Baix Empordà no li ha arribat cap petició, però que en el cas que algun dia ho facin "està clar que s'hauran de mantenir les mateixes armes, però amb algun element transversal". Va afegir que "en qualsevol cas, els escuts es regeixen per una etimologia popular i històrica, en cap cas científica". En acabar la xerrada van presentar la setena edició de la revista *Mot so razo*, una publicació anual que editen conjuntament el Centre d'Estudis Trobadorescos i la Universitat de Girona. ■

ARMAND DE FLUVIÀ. L'heraldista -a dalt, al mig de la foto- va explicar les característiques d'alguns escuts BERNILS / LLUÍS CLAURADÓ

→ ORÍGENS
LES FAIXES, L'OR I EL GULES SÓN ELS SÍMBOLS BÀSICS DE L'HERÀLDICA DEL COMTAT

→ ACTUALITAT
DELS 68 MUNICIPIS DE L'ALT EMPORDÀ, 18 ENCARA ESTAN TRAMITANT UN NOU ESCUT

Hora Nova. 16/09/08